

FOLKEKIRKENS GRØNNE OMSTILLING

Jesper Rønn Kristiansen, Sekretariatsleder Folkekirken Grønne Omstilling

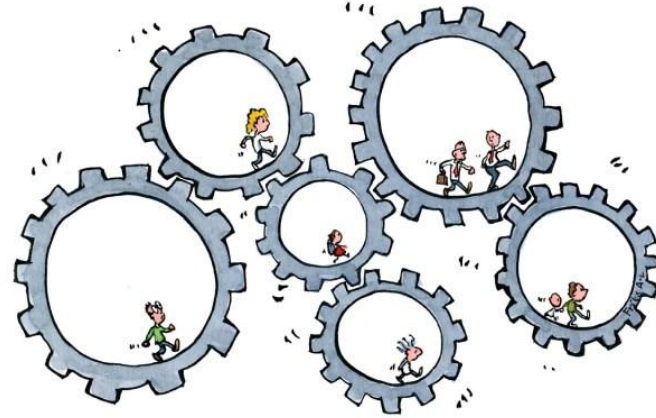
Når klimaforandringer sætter rammen.
Hvad kan vi gøre i folkekirken?

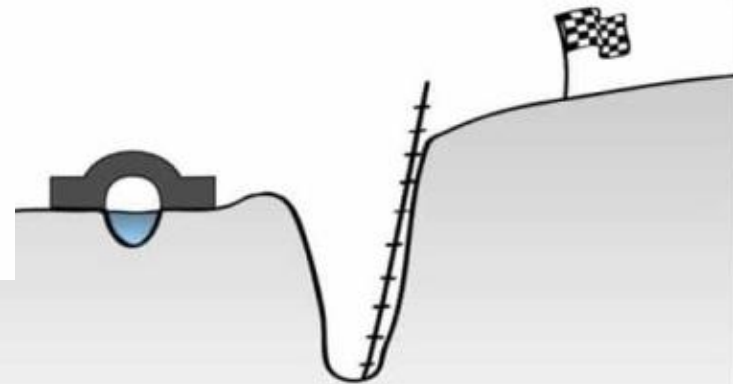
- Hvor langt er vi i folkekirken?
 - Klimakortlægning og seneste resultater
- Hvad kan vi gøre i kirkerne?
 - Strategiske overvejelser
 - Konkrete tiltag
 - Vi løfter i flok
- Next step
 - Sæt skemaet på dagsordenen
 - Sæt i værk

Grøn omstilling i teori og praksis

PLANEN

VIRKLI

Danmarks største civilsamfundsorganisation har også et stort ansvar for klima og miljø

- 16.500 hektar, heraf 8.000 ha landbrug og ca. 3.200 ha skov, enge mv.
- Ca. 4.000 bygninger: kirker, sognegårde, embedsboliger, kapeller, graverbygninger, etc.
- Den danske klimalov fra 2020 – Fælles indsats for at komme i mål med 70% reduktion.
- De valg vi tager er vigtige, men ligeså meget konsekvenserne af de valg vi ikke tager.

Overordnet mål for den grønne omstilling

CO₂-udledningen skal ned

Biodiversitet skal op

Gå til Folkekirkens
klimaaftryk

Kortlægningens
hovedresultater

Webinar: Folkekirkens
klimaaftryk

Dashboard: Digitalt
klimaoverblik

Biofaktor på kirkegårdene

Pixi-rapport

Rapporter

Webinar den 26. marts

Læs mere og tilmeld dig her

Meteorolog **Mikael Jarnvig**
Styregruppeformand biskop **Peter Birch**
Sekretariatsleder **Jesper Rønn Kristiansen**

Hvad kan vi gøre
i folkekirken?

Webinar ved
Folkekirkens Grønne Omstilling

Folkekirken ▼

Vælg Provsti ▼

Vælg Menighedsråd ▼

Hvor stor er enhedens CO₂-udledning i dag, og hvad er målet?

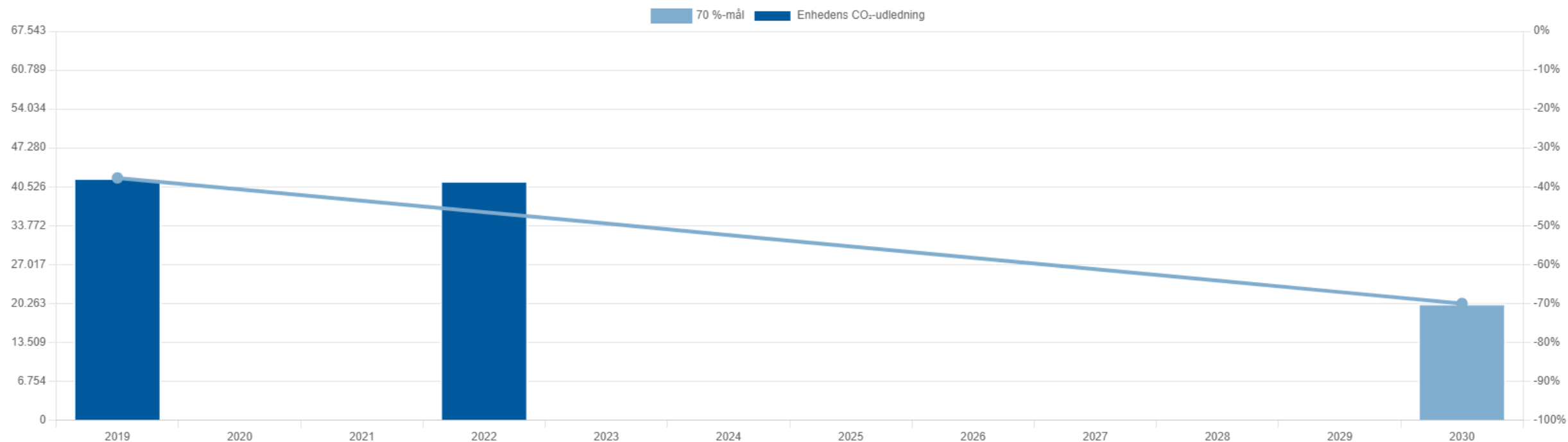
Figuren viser CO₂-udledningen fra energiforbruget, og hvor meget den skal reduceres for at nå et klimamål om 70 % reduktion i 2030. Folkekirken som samlet organisation ønsker at bidrage til samfundets grønne omstilling og dermed Folketingets mål om, at CO₂-emissionen i 2030 skal være 70 % lavere end i 1990.

Info ?

CO₂-udledning ift. 70 %-reduktionsmål

Ton CO₂

Procentvis reduktion

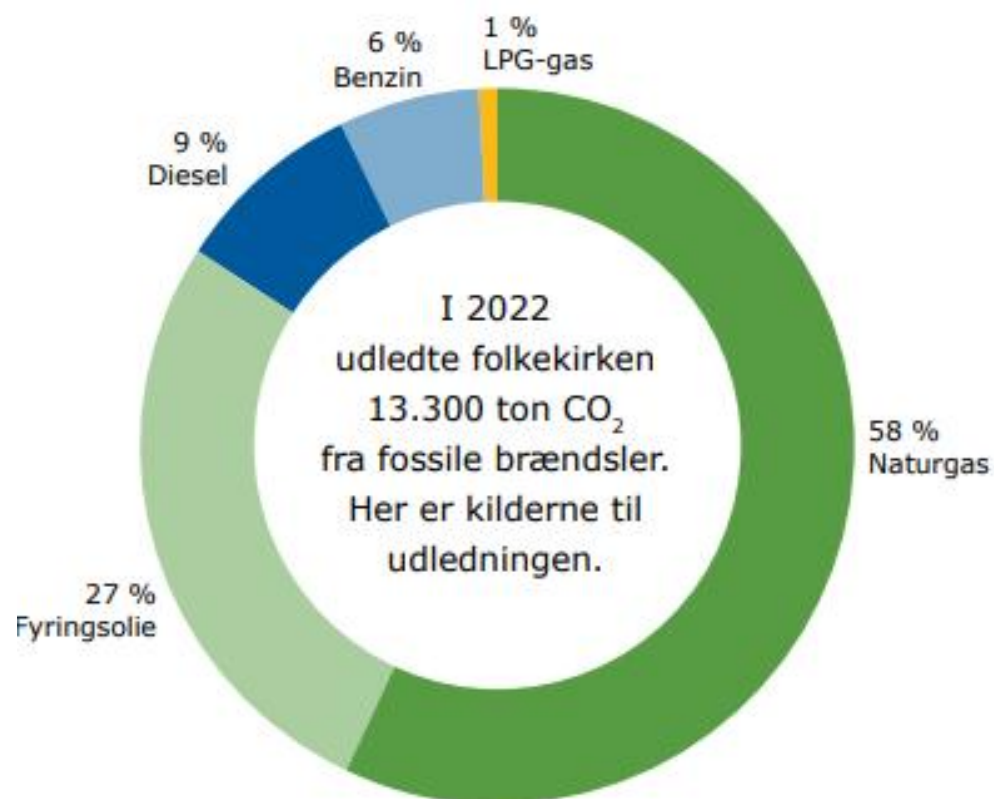
Tabellen viser, hvordan CO₂-udledningen fra kategorien *Øvrige indkøb* fordeler sig på kontoposter fra enhedens regnskab.

CO₂-udledning fra *Øvrige indkøb*

Kategori	Udledning i 2019 (ton CO ₂)	Udledning i 2022 (ton CO ₂)
512310 Større istandsættelsesarbejder	49.079,1	48.044,5
223130 Anskaffelser - inventar og tekniske installationer	17.857,7	19.871,8
511230 Opførelse af ejendomme	18.534,6	14.948,5
223010 Udvendig vedligeholdelse af bygning	11.127,6	16.076,2
228035 Indkøb til fortæring	10.477,4	10.806,0
223020 Indvendig vedligeholdelse af bygning	7.873,2	9.760,6
223140 Anskaffelser - maskiner og værktøj	6.343,9	6.643,2
223030 Vedligeholdelse af udenomsarealer	6.344,9	5.924,6
228045 Planter, grus, gran m.v.	5.825,4	6.179,0
511220 Ejendomme køb	5.010,6	6.623,7
223040 Vedligeholdelse af inventar og tekniske installationer	5.174,4	5.147,4
227055 Konsulentydelse	4.604,8	4.715,8
225510 Varme	3.972,6	4.420,4
225520 EL	3.438,6	4.212,5
512410 Infrastruktur, adgangsveje, mure, hegn	2.694,0	2.883,8
228010 Kontorudgifter	2.543,1	2.426,7
228055 Diverse forbrugsvarer m.v.	2.156,4	2.547,6
512710 Inventar	2.499,1	1.888,4
228050 Udsmykning (lys, gran mv.)	2.051,2	2.136,9
227080 Diverse tjenesteydelser	2.079,2	2.088,6
512610 Produktionsanlæg og maskiner	2.177,7	1.924,6

Et 1 familiehus m oliefyr udleder til sammenligning ca. 4-6 ton/år

Resultater og anbefalinger bla.

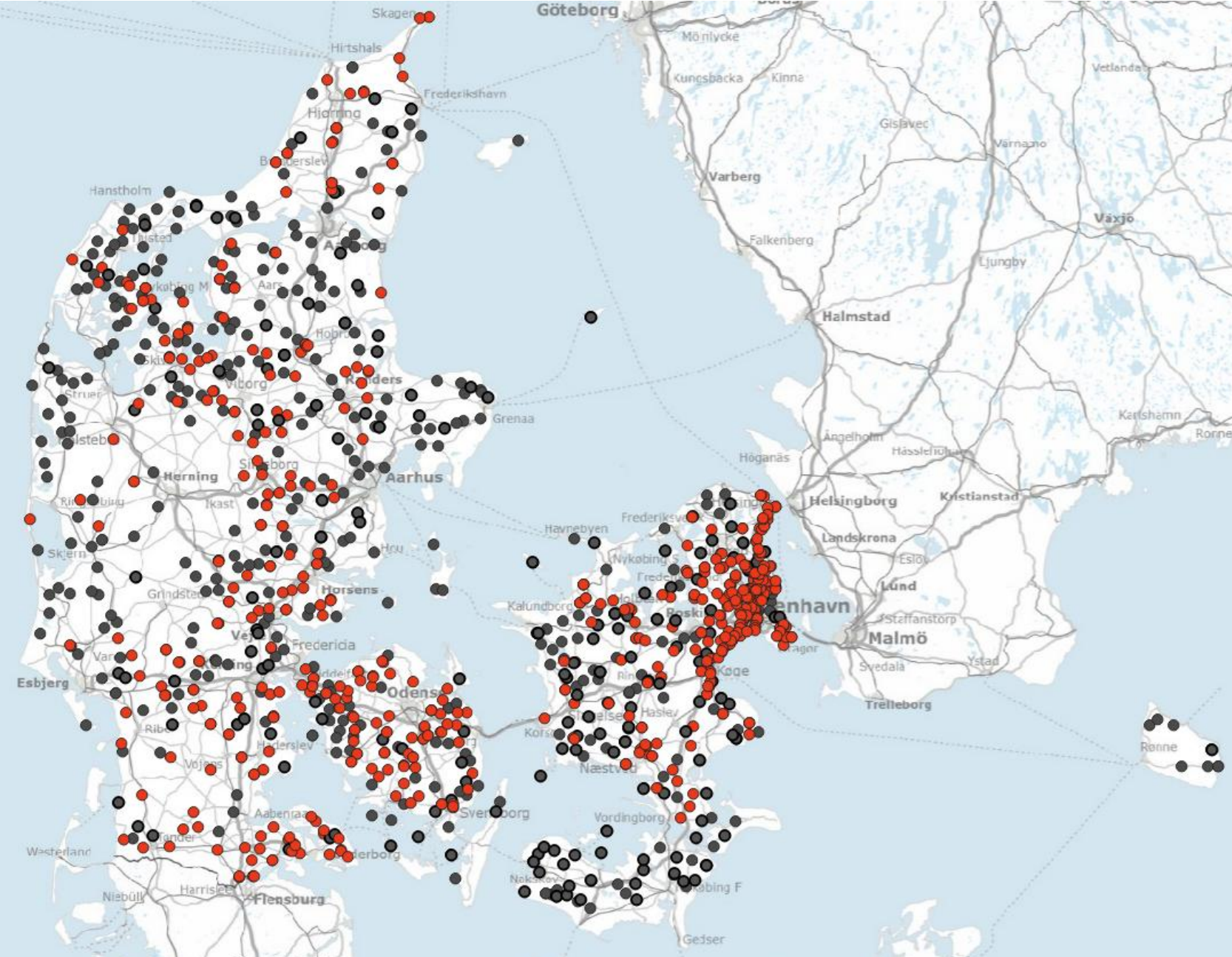
Udfas fossile brændsler

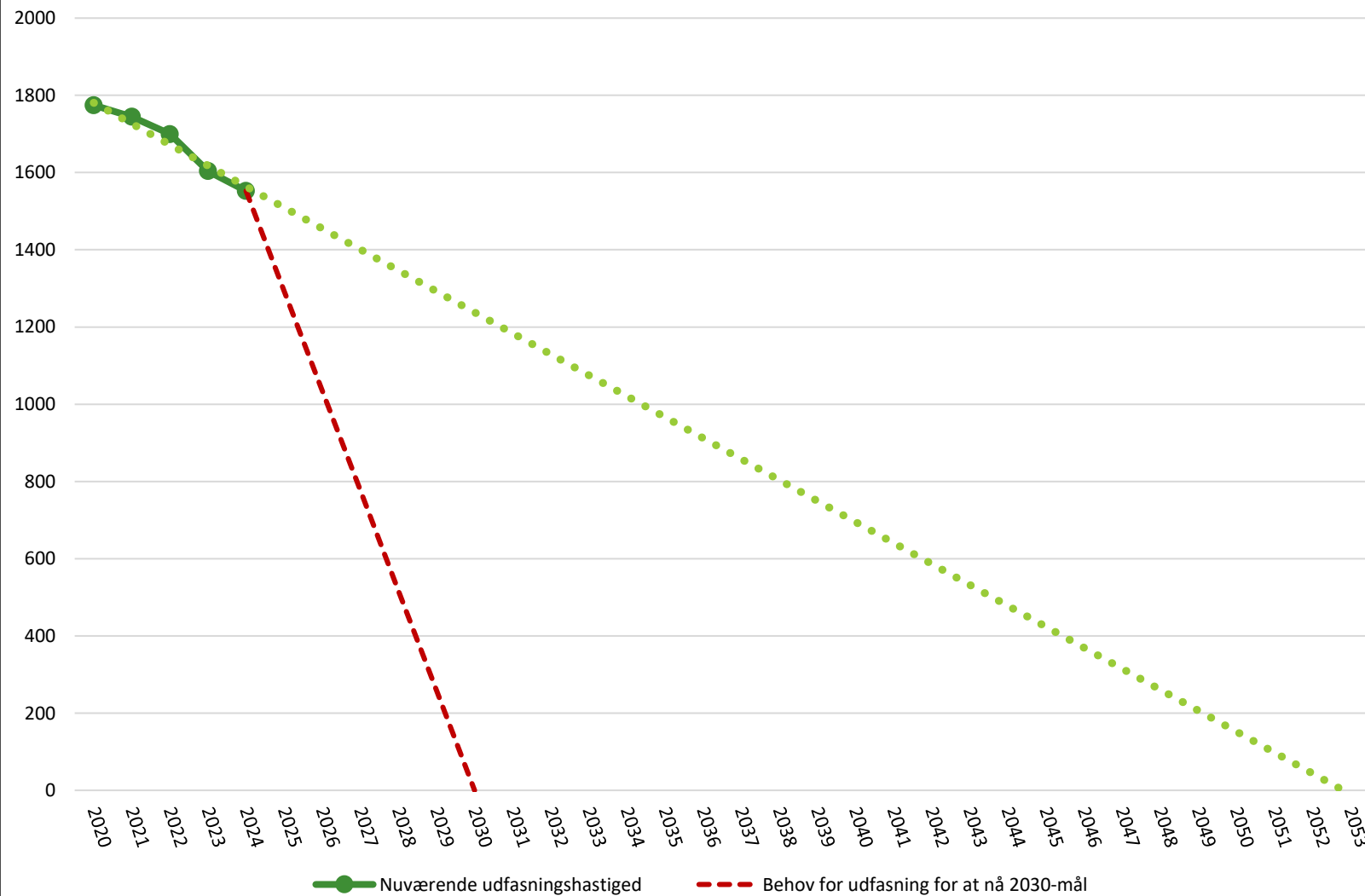
FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Ca. 1600 olie- og gasfyr i Folkekirkeens bygninger

- Oliefyr
- Gasfyr

Udfasning af olie- og gasfyr i Folkekirken (prognose)

Strategiske understøttende tiltag i provstierne er nødvendige for at knække kurven.

Tidsplan for konvertering - Svendborg Provsti

Bygninger	Opvarmningskilde i dag	Nyt varmeanlæg	Investering til nyt varmeanlæg					
			2025	2026	2027	2028	2029	2030
Bjerreby Kirke	Olie	Luft-vand VP	1.000.000					
Brudager Kirke	Olie	Nyt elvarme	1.200.000					
Egense Præstebolig	Olie	Luft-vand VP	250.000					
Drejå Præstebolig	Olie	Luft-vand VP	175.000					
Thurø Præstebolig	Naturgas	Luft-vand VP	200.000					
Thurø Kirkekontor + sognegård/graverhus	Naturgas	Luft-vand VP	275.000					
Lunde Kirke	Olie	Nyt elvarme		1.200.000				
Tved Kirke inkl. præstebolig og sognelokaler	Naturgas	Luft-vand VP		1.500.000				
Vor Frue Præstebolig - Ørbækvej	Naturgas	Luft-vand VP		150.000				
Hesselager Præstebolig/konfirmandstue	Naturgas	Luft-vand VP		300.000				
Gudme Kirke inkl. graverhus	Naturgas	Luft-vand VP			1.200.000			
Hesselager Kirke	Naturgas	Luft-vand VP			1.100.000			
Sørup Kirke	Naturgas	Luft-vand VP			1.000.000			
Gudbjerg Kirke	Naturgas	Nyt elvarme				1.300.000		
Fredens Kirke	Naturgas	Luft-vand VP				1.300.000		
Oure Præstebolig inkl. konfirmandstue	Naturgas	Luft-vand VP				225.000		
Gudme Præstebolig inkl. konfirmandstuen	Naturgas	Luft-vand VP				250.000		
Vejstrup Kirke	Naturgas	Nyt elvarme					1.100.000	
Kirkeby Kirke	Naturgas	Luft-vand VP					1.000.000	
Kirkeby Sognegård/graverhus	Naturgas	Luft-vand VP					325.000	
Ulbølle Kirke inkl. graverhus	Naturgas	Fjernvarme					300.000	
Ollerup Præstebolig/sognegård	Naturgas	Fjernvarme					150.000	
Vester Skerninge Præstebolig	Naturgas	Fjernvarme					150.000	
Bregninge Sognehus	Naturgas	Luft-vand VP					150.000	
Hundstrup Kirke	Naturgas	Nyt elvarme						1.200.000
Fredens Præstebolig	Naturgas	Luft-vand VP						175.000
Fredens Sognegård	Naturgas	Luft-vand VP						200.000
Fredens Mandskabsbygning	Naturgas	Luft-vand VP						150.000
Sørup Graverhus	Naturgas	Luft-vand VP						140.000
Sum			3.100.000	3.150.000	3.300.000	3.075.000	3.175.000	1.865.000

Udfasningsplaner

- Struktur
- Overblik
- Planlægning

Konvertering af varmeanlæg / Bogense provsti

	Varmekilde i dag	Nyt varmeanlæg	Investering i nyt varmeanlæg			
			2025	2026	2027	2028
Krogsbølle præsteg og konf	Gas (11,7t)	Jordvarme og sol	425.000			
Klinte kirke	Olie (15,2t)	Elvarme	1.643.250			
Ore kirke	Olie (8,8t)	Elvarme	1.582.500			
Særslev kirke	Gas (15,3t)	Elvarme	1.735.500			
Hårslev kirke	Gas (23,2t)	Elvarme	1.426.000			
Skamby kirke og graverhus	Gas (20,0 t)			2.000.000		
Veflinge kirke og graverhus	Gas (11,9 t)			1.700.000		
Særslev præstegård	Gas (9,9t)			300.000		
Hårslev Prgård + graver+konf	Gas (11,1t)			250.000		
Krogsbølle kirke og graverhus	Gas (10,0t)				1.900.000	
Lunde gl. præstegård	Gas (8,7t)				250.000	
Skovby kirke	Gas (10,6t)				1.800.000	
Skovby præstegård	Gas (9,5t)				250.000	
Uggerslev kirke	Olie (3,8t)					1.600.000
Lunde kirke og graverfac	Gas (7,4t)					1.800.000
Norup kirke og graverhus	Gas (8,2t)					1.700.000
Østrup præstegård	Gas (6,1t)					250.000
Sum			6.812.250	4.250.000	4.200.000	5.350.000

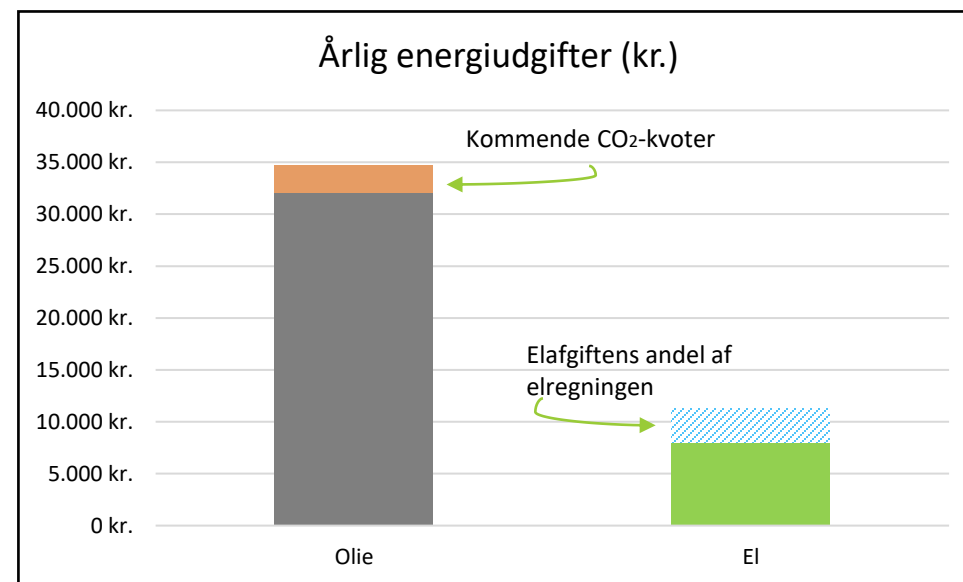
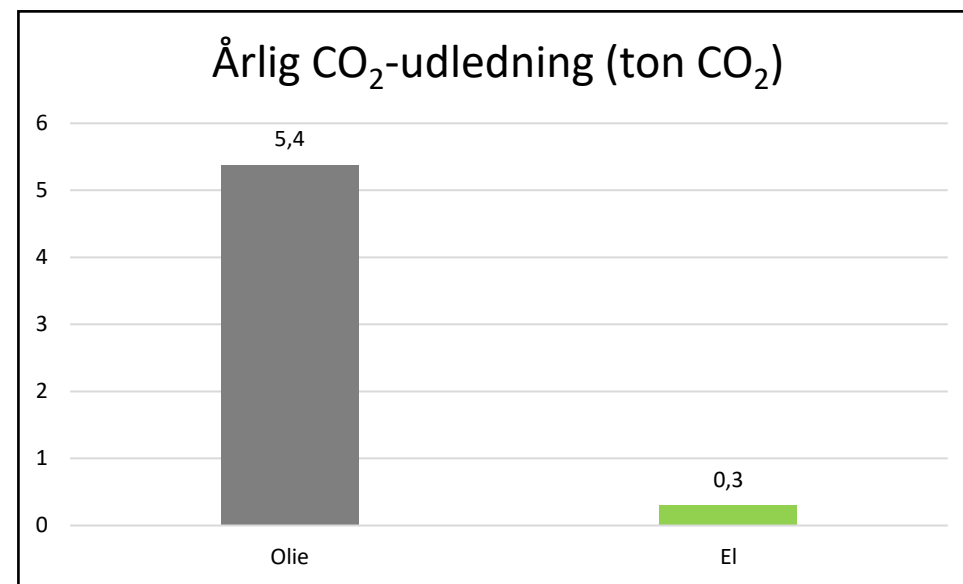
FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Eksempel: Olie til elvarme

- Middelalderkirke fritstående i landskabet
- Konverteres fra olie til elvarme
- Tidligere olieforbrug på 2.000 liter om året
- *Nye CO₂-kvoter fra 2028*

Antagelser:

- 16 kr. pr. liter fyringsolie
- Kirke i lejlighedsvis brug
- Elafgift på 90 øre/kWh
- Kvotepris på 500 kr./ton CO₂ i 2035

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Eksempel: Olie til varmepumpe

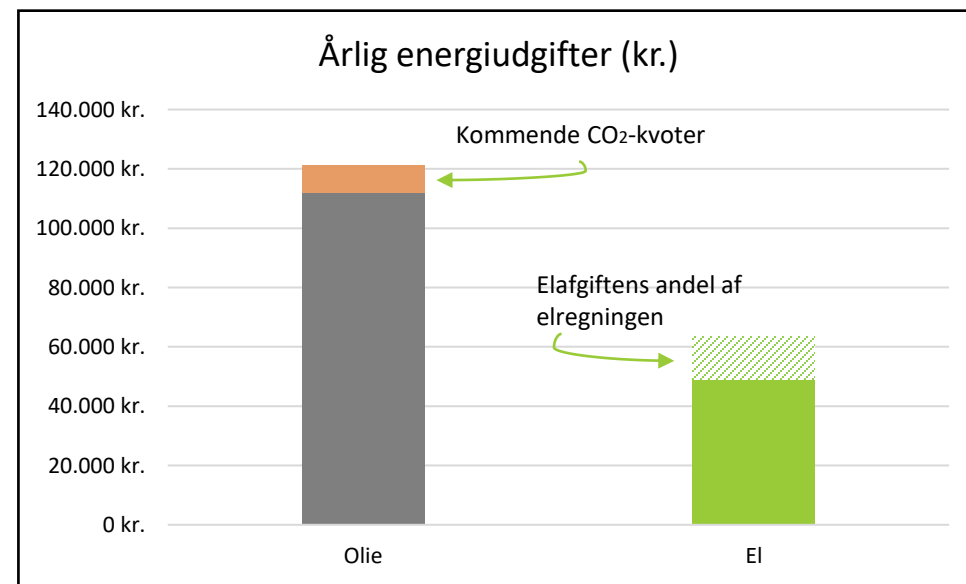
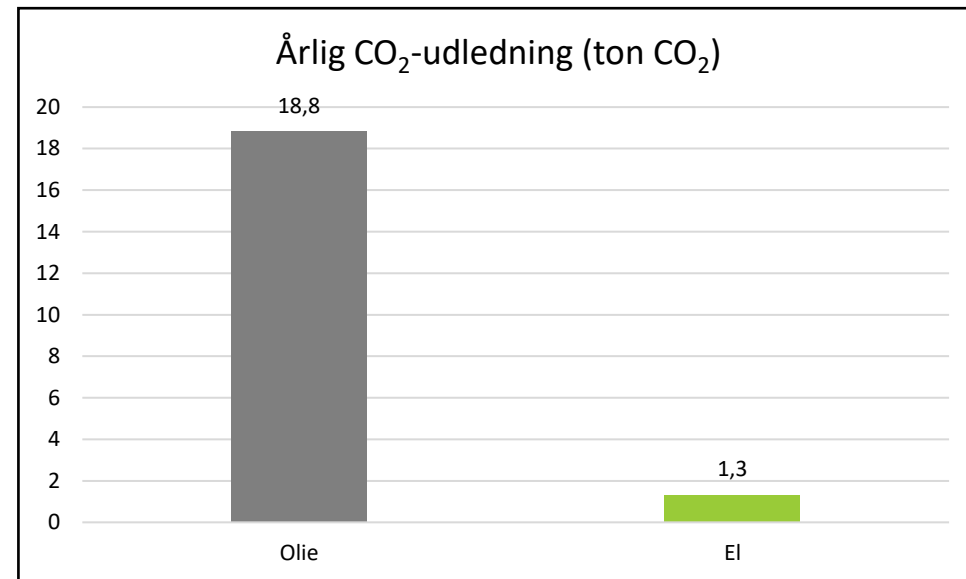
- Middelalderkirke fritstående i landskabet
- Konverteres fra olie til varmepumpe
- Tidligere olieforbrug på 7.000 liter om året
- *Nye CO₂-kvoter fra 2028*

Antagelser:

- 16 kr. pr. liter fyringsolie
- Kirke i lejlighedsvis brug
- Elafgift på 90 øre/kWh
- Kvotepris på 500 kr./ton CO₂ i 2035

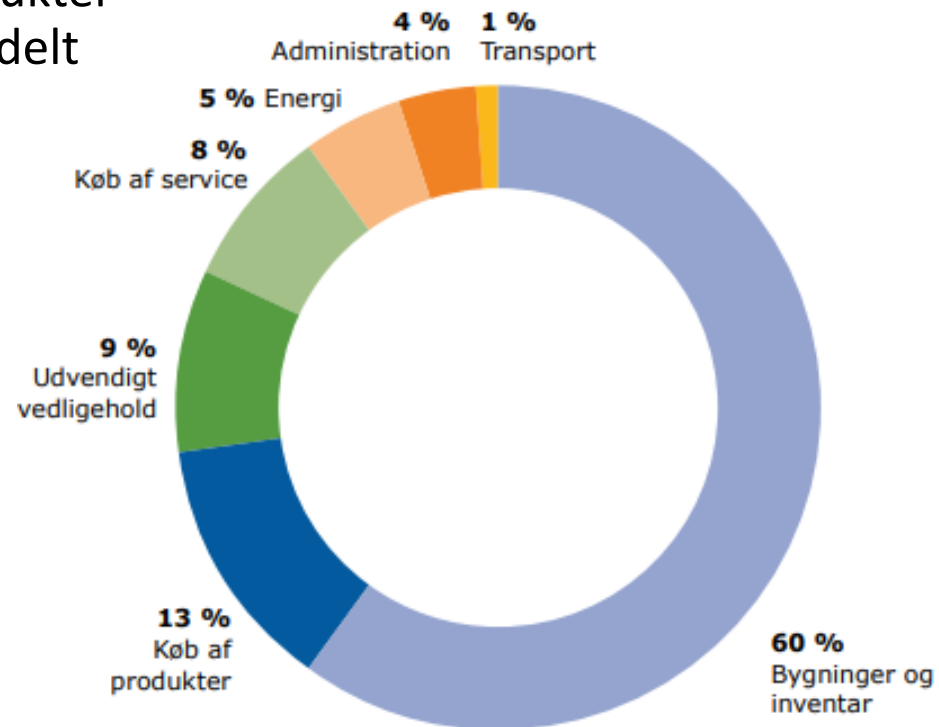

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Resultater og anbefalinger

Indkøb af produkter
og services fordelt
på kategorier

Overvej altid:

- Om forbruget er nødvendigt
- Om genbrug er muligt
- Om andre løsninger belaster klimaet mindre

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Husk de vigtige klima- og miljøtiltag

- Bevar frem for at k
- Genbrugsmaterial
- Brug træ
- Multifunktionel b

Balance:

- Kirkefunktion
- Miljø/klima
- Kulturarv
- Økonomi

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Cirkulært byggeri og materialer

Formålet med at få mere cirkularitet ind i grænse klimapåvirkningen med mere genbrugse fremfor 'brug og smid væk'.

Cirkularitet er ikke et mål i sig selv, men understøtter et mere ansvarligt ressourceforbrug, at vi i fremtiden også har de ressourcer, der skal bruge for at løse de problemer, der anlægsprojekterne bør tage hensyn til. I anlægsprojekterne bør materialer der kan genanvendes i høj grad fra byggeaffald og kemikalier. Det kan understøtte.

Cirkularitet i affaldshåndtering

Den praktiske håndtering af affaldet er afgørende for genanvendelsesgraden. I forbindelse med sortering og håndtering af affaldet skal der tages hensyn til, at der nu større andel af affaldet, der bliver genanvendt som råmateriale, end det bliver håndteret som affald.

Genbrug og genanvendelse

At arbejde med cirkularitet i byggebranchen kræver, at projektet begrænser forbruget af nye materialer og skubber på en omstilling af branchen til større cirkularitet.

Krav: Anvendelse af genbrugsmaterialer

12 Cirkularitet

Materialer og ressourcers oprindelse

De nye materialer vi indbygger skal have en oprindelse, der er finansieret af anlægsmidler.

Økonomi

Økonomi er en vigtig faktor i beslutningen om, om et projekt er bæredygtigt. Det er vigtigt at være opmærksom på, at et projekt, der er bæredygtigt, også er økonomisk bæredygtigt.

Bæredygtighedshensyn i alle sognets opgaver

Fagspecifikke krav – MALER

De valgte løsninger og materialer skal passe ind i det eksisterende med hensyn til arkitektonisk udtryk og byggeskik. Der vil i de fleste tilfælde være tale om bygninger bygget efter ældre byggeskik, hvor der skal tages nogle hensyn til kvaliteten ikke forringes. Overvej fx en mere diffusionsåben konstruktionsfuge omkring vinduer og døre i stedet for moderne fugeløsninger, hvis vinduet er af ældre dato. Det må vurderes i hvert tilfælde hvad der er relevant og hensigtsmæssigt.

Der skal så vidt muligt købes genbrugsmaterialer eller restpartier/overskudsvarer frem for nye materialer. Vælg f.eks. brugte vinduer, overskydende træ- eller metalplader, porcelæns- eller metalvaske og lignende i de tilfælde hvor det giver mening og evt. også tilfører ekstra værdi og sammenhæng med det eksisterende.

For materialer der ikke er dokumenteret genbrugte eller genanvendte vælges produkter med miljøvaredeklaration (EPD'er). Hvis der ikke findes en EPD på de valgte materialer, skal bygherren informeres.

Alt træmateriale skal være FSC eller PEFC mærket.

Trykimprægneret træ skal undgås. Vælg i stedet fx termisk modificeret træ, træsorter der kan modstå fugt og svampeangreb pga. træets egenskaber, eller en overfladebehandling der gør træet mere modstandsdygtigt.

Undgå at anvende produkter der indeholder stoffer eller blandinger der er klassificeret og mærket med følgende piktogrammer:

Undgå at anvende produkter der indeholder stoffer eller blandinger der er klassificeret og mærket med følgende piktogrammer:

Sikkerhedsdatablade på anvendte produkter skal som minimum, være på dansk, da nationale regler kræver, at arbejds miljøet skal være sikkert og sundt. Farlig arbejdsmiljøet skal være sikkert og sundt. Farlig arbejdsmiljøet skal være sikkert og sundt. Farlig arbejdsmiljøet skal være sikkert og sundt.

Mindest 50 % af de anvendte materialer og produkter skal have et af mærkerne som ses herunder. Det gælder produkter som lak, olie, voks, træbaserede plader, lim, klæber, skum, primer, epoxy, gulvbelægninger, vådrumsmembraner, gulvtæpper og tekstil.

SVANEMÆRKET

EU Ecolabel

INDEKLIMA

EMISSION CLASS FOR M1

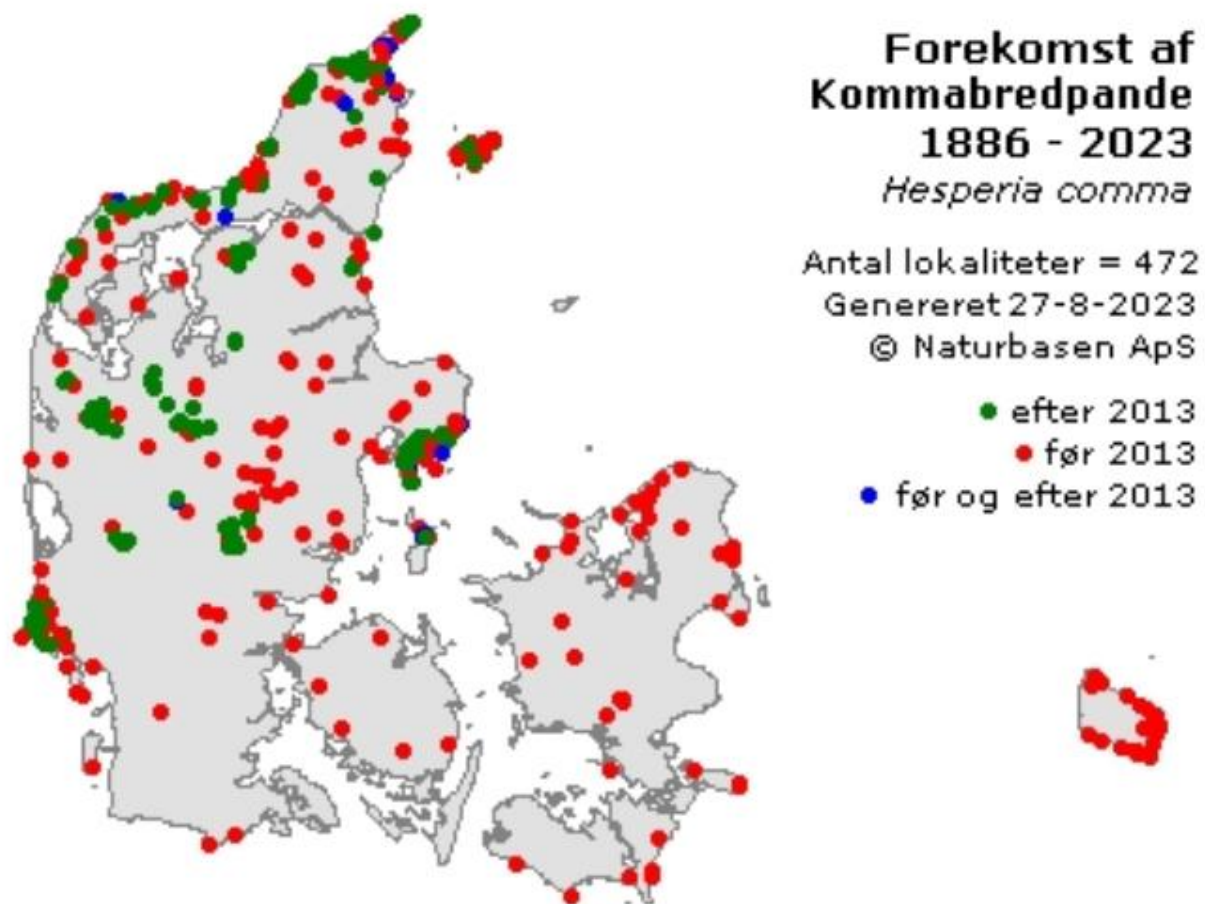
GEV-EMICODE

THMA ALLERGY NO

Menighedsråd og provstier er vigtige i den grønne omstilling

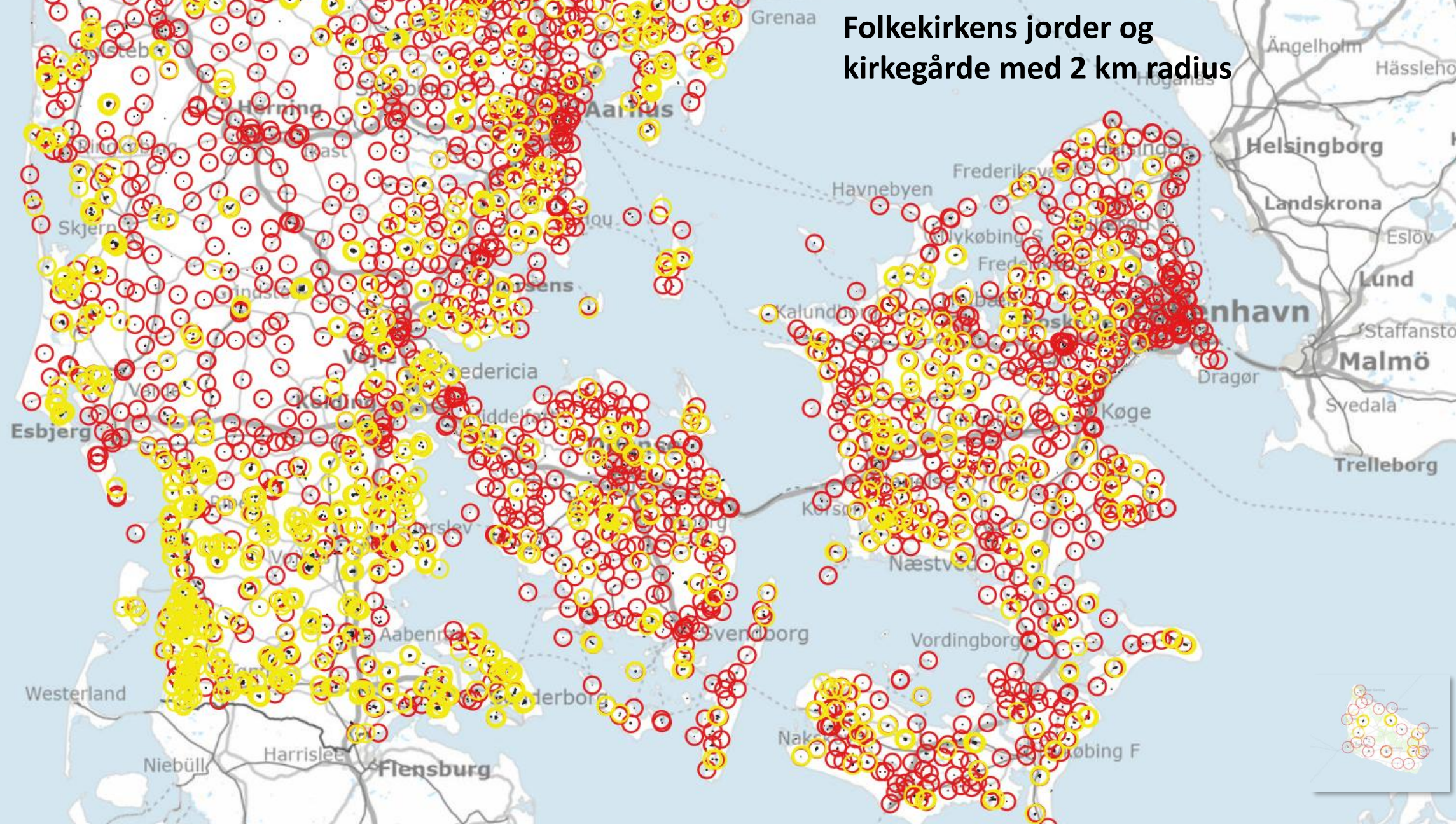
- Organisering
 - Nedsæt udvalg/arbejdsgruppe for grøn omstilling (koordinatorfunktion/tovholder)
 - Pulje/øremærkede midler til grøn omstilling
- Fakta/baseline
 - Brug kortlægningens resultater
 - Opdateret energigennemgang af bygninger mv.
 - Få screenet jeres jorder, gør det selv eller Klimaskovfonden
- Sæt i værk
 - Sæt den grønne omstilling på dagsordenen.
 - Bliv ved, det er en grøn indstilling, ikke kun en grøn omstilling

Ingen kan gøre alt, men alle kan gøre noget

- Blev i rødlisten 2005 vurderet truet
- Kommabredpande søger føde indenfor en radius af 2 km

Folkekirkens jorder og kirkegårde med 2 km radius

Finmasket net af biorefugier & spredningskorridorer

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

Alternative muligheder for arealforvaltning på folkekirkens jorder

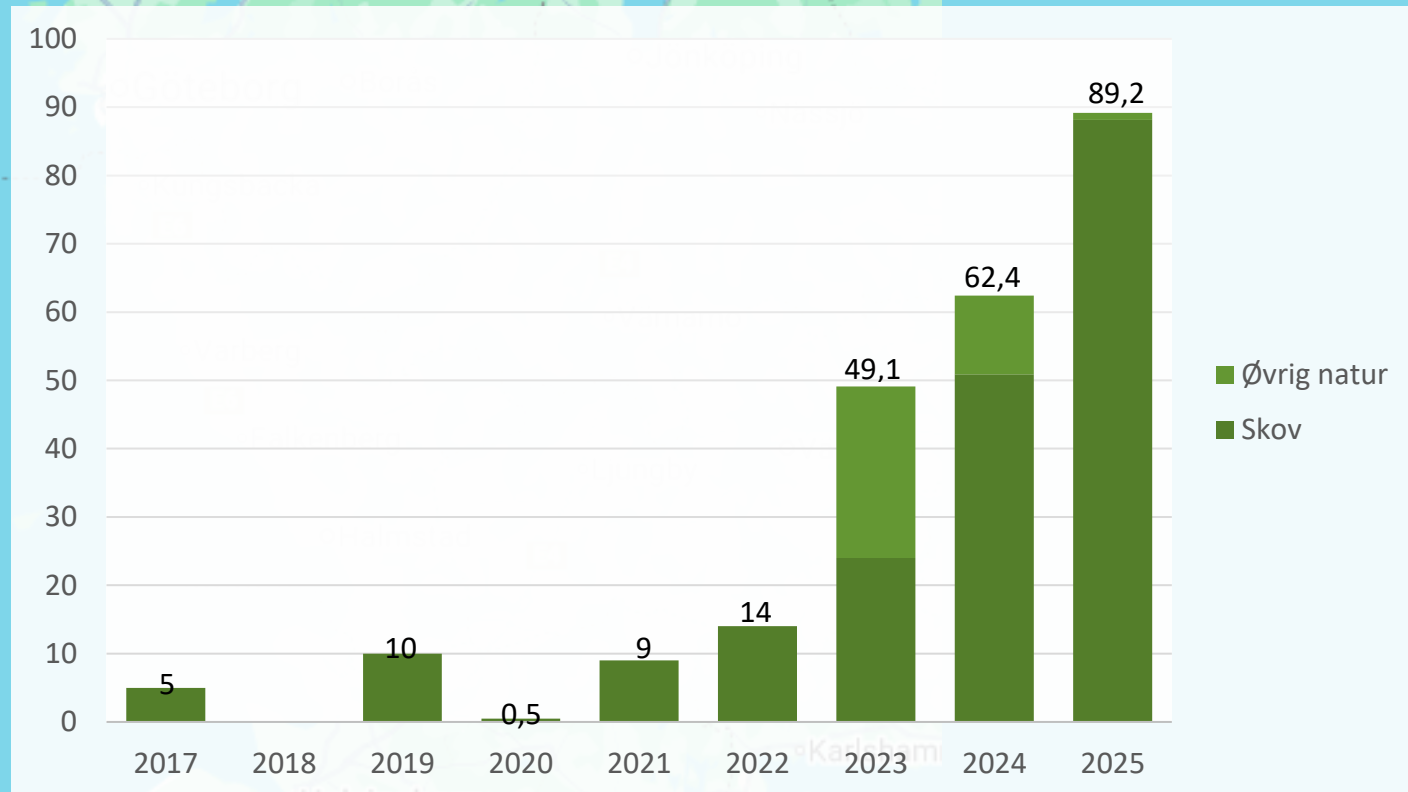
	Økologi	Skovrejsning	Natur- genopretning	Vedvarende energi	Konventionelt landbrug
Økonomi					
CO2-binding					
Biodiversitet					
Grundvandssikring					
Herlighedsværdi, kirkeliv og friluftsliv					

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING

JORD

Økologisk landbrug

Hvad

Grøn Trepert

og hvad det har med folkekirken at gøre

Hvad er Grøn Trepert?

Grøn Trepert er en aftale, der blev indgået i 2024 mellem regeringen, en række interesseorganisationer herunder bl.a. Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening samt Kommunernes Landsforening. Aftalen skal fremme Danmarks grønne omstilling, især gennem rejsning af 250.000 hektar ny skov og udtagning af 140.000 hektar lavbundsjord. Tiltagene er centrale for at reducere CO₂-udledning, reducere kvælstofudledning til vandmiljøet, øge biodiversitet og sikre rent drift. I 2025 arbejder 23 lokale treparter – med repræsentanter fra kommuner, Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening – på at udarbejde arealomlægningsplaner, der skal vise, hvor der kan plantes skov og udtages lavbundsjord.

Hvordan kommer aftalen til at påvirke folkekirken og menighedsråd og provstiuvalg?

Som en af Danmarks største jordejere kan folkekirken og menighedsråd og provstiuvalg blive inddraget i arealomlægning og udtagning af lavbundsjord. Med deres mark kan være med til at realisere de grønne treparts aftaler.

ØKONOMI

Fonde og tilskud: Få råd til skovrejsning

Serie: Folkekirken jorder

Der er flere danske og europæiske fonde, der kan give økonomisk støtte til skovrejsning på kirkens jord.

Det er vigtigt at undersøge de enkelte fondes krav og retningslinjer for at sikre, at ens projekt opfylder deres krav og kan opnå støtte.

Derudover kan det være en god idé at få hjælp fra en erfaren fundraiser eller rådgiver til at finde og ansøge om de relevante fonde.

Finansiering af skovrejsning

Der er et generelt ønske om mere skov i Danmark og der findes efter flere muligheder for at få medfinansiering til sit skovrejsningsprojekt.

Her er listet en række finansieringsmuligheder, der kan være relevante at undersøge:

- Klimaskovfonden** er en uafhængig forvaltningsenhed, hvorefter man kan søge om finansiering af skovrejsningsprojekter. Fonden er på skov, der kan sikre et godt CO₂-optag, men andre faktorer som f.eks. biodiversitet og rekreative muligheder indgår også i vurderingen.
- Nyskovfonden** er en almennyttig fond, hvis formål er at skabe et bedre klima og rigere natur, især ved at rejse skov. Derfor yder de økonomisk støtte til skovrejsningsprojekter. Nyskovfonden betaler for skovrejsning og pleje af skoven. En betingelse af, at skoven opnår status som fredet skov, og videre med jeres projekt hos Nyskovfonden skal have en forhåndsgodkendelse.
- Growing Trees Network Foundation** er en selvstændig fond, hvis overordnede formål er rejsning af nye folkeskove på statslig eller kirke jord i Danmark og udlandet.
- Offentlig støtte fra vandværker:** For skove, der ligger i indvindingsoplande har du mulighed for at søge om støtte fra Klimaskovfonden med erstatning for tabte indtægter fra lokale vandværk. Du opnår støtte til skovrejsning og pleje af skoven om samarbejdet mellem Klimaskovfonden og vandværket. Vandværket kan give erstatning til skovrejsningen og støtte projektet og give erstatning til skovrejsningen.

- Naturstyrelsen (Statsskovvæsenet) rejser skov i samarbejde med vandselskaber og kommuner. I forbindelse med offentlige skovrejsning er bynær skov, der samtidig sikrer grundvandet.

Plant skov på kirkens jord med støtte fra Klimaskovfonden

Maj 2025

Hvad kan kirker få støtte til?

Kirker kan få støtte hos Klimaskovfonden til at rejse skov på mindst 2 hektar. Der er flere årlige ansøgningsrunder, hvor der kan søges op til 65.000 kr. per hektar i en auktionsmodel, hvor de skovrejsningsprojekter, der giver mest CO₂ for pengene prioriteres først. Støtte til selve skovrejsningen kan bl.a. dække etablering af skov, honorar til skovkonsulent og hegn. Det er Klimaskovfondens erfaring, at støtten også dækker drift og renholdelse de første 3-4 år. Derefter dækkes udgifter til drift ofte af salget af det træ, der tyndes ud på skovarealet.

Udover støtte til selve skovrejsningen kan kirker hos Klimaskovfonden få indkomstkompensation, der forventes at være et fast engangsbeløb per hektar på 29.500 kr. for produktionskov og for urørt skov 44.500 kroner per hektar. Skovene skal være robuste blandingskove med skovbryn og biodiversitetsarealer. Der pålægges fredsskovpligt på arealerne, men kirken bestemmer selv, hvad skoven skal bruges til.

Skridt på vejen til en kirkeskov

Menighedsrådet kontakter Klimaskovfonden med information om arealet

Klimaskovfonden udarbejder oplæg med potentialet for skovrejsning og en køreplan for projektet til menighedsrådet

Menighedsrådet træffer beslutning om skovrejsning og ønsker til skoven

Menighedsrådet kontakter skovkonsulent, der beskriver projektet og ansøger om støtte hos Klimaskovfonden

Klimaskovfonden giver tilsagn om støtte og skovkonsulent kan etablere skoven

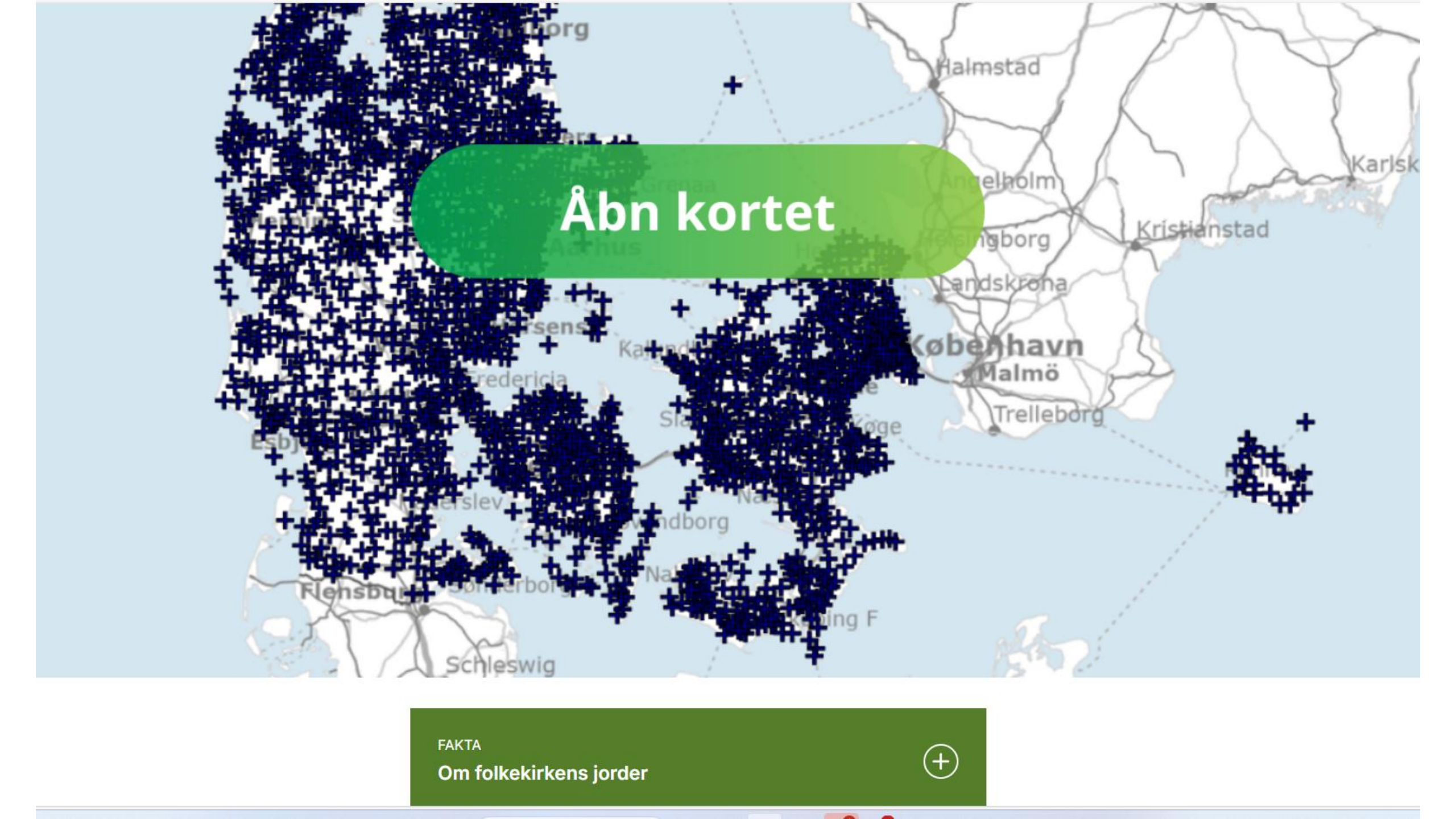
Klimaskovfonden samarbejder med Folkekirken Grønne Omstilling, som også har information og vejledning om skovrejsning på kirkens jorder på deres hjemmeside.

Se mere:
www.klimaskovfonden.dk
www.folkekirkensgroenneomstilling.dk

KLIMASKOVFONDEN

ARKENS OMSTILLING

A map of Denmark showing the locations of church parishes. The map is covered with numerous blue crosses, each representing a parish. The crosses are densely packed in the central and southern regions, particularly around Copenhagen and the surrounding areas, and more sparsely distributed in the northern and western parts of the country. Major cities and regions are labeled in Danish, including København (Copenhagen), Århus, Odense, and Sønderborg. A green rounded rectangle is overlaid on the map, containing the text 'Åbn kortet'.

Åbn kortet

FAKTA

Om folkekirkens jorder

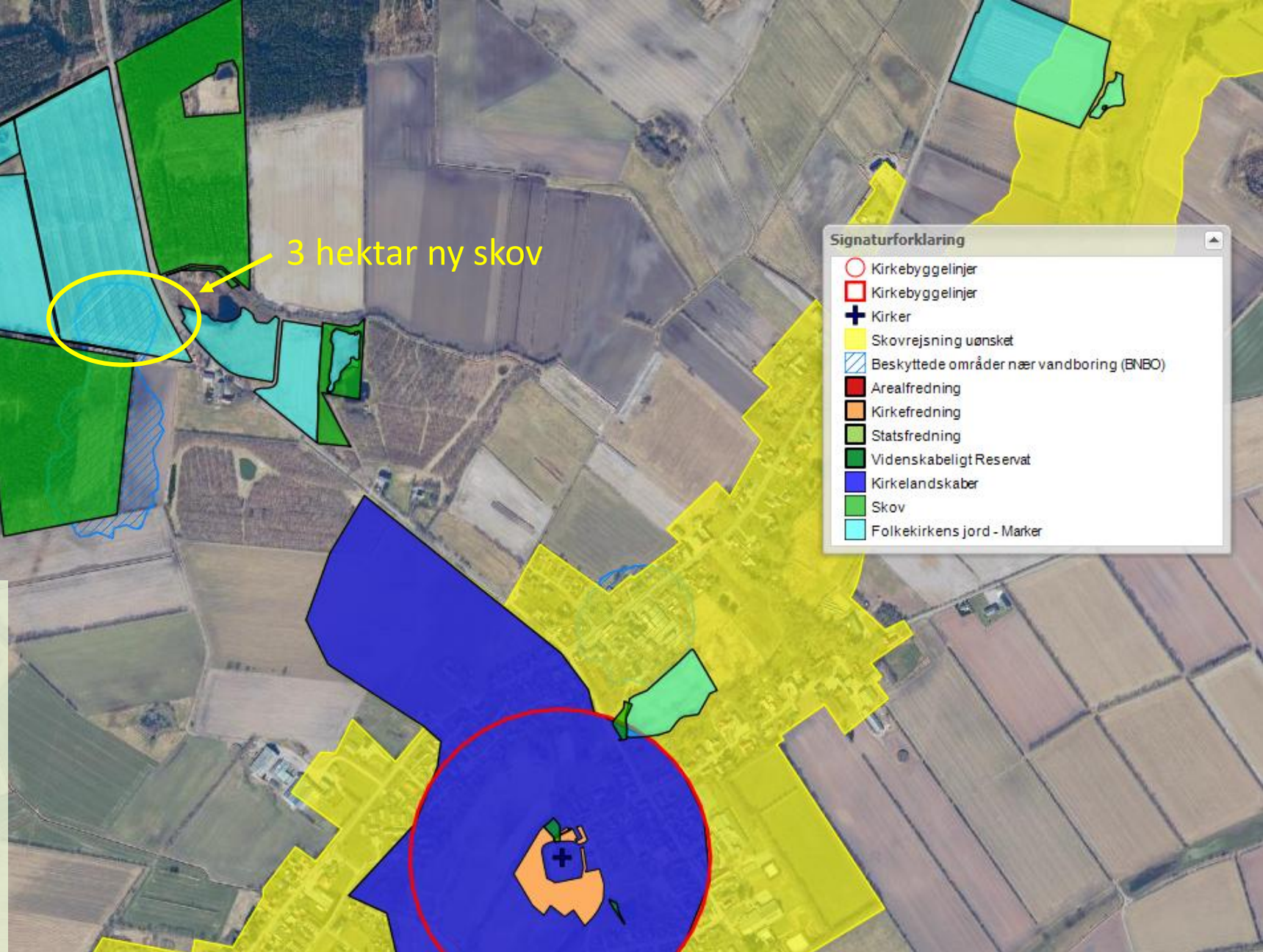

KIRKENS JORDER

GIS-kort over folkekirkens jorder Begrænsninger og muligheder

Bylderup-Bov

- Marker
- Fredninger
- Skovrejsning uønsket
- Beskyttede områder nær vandboring

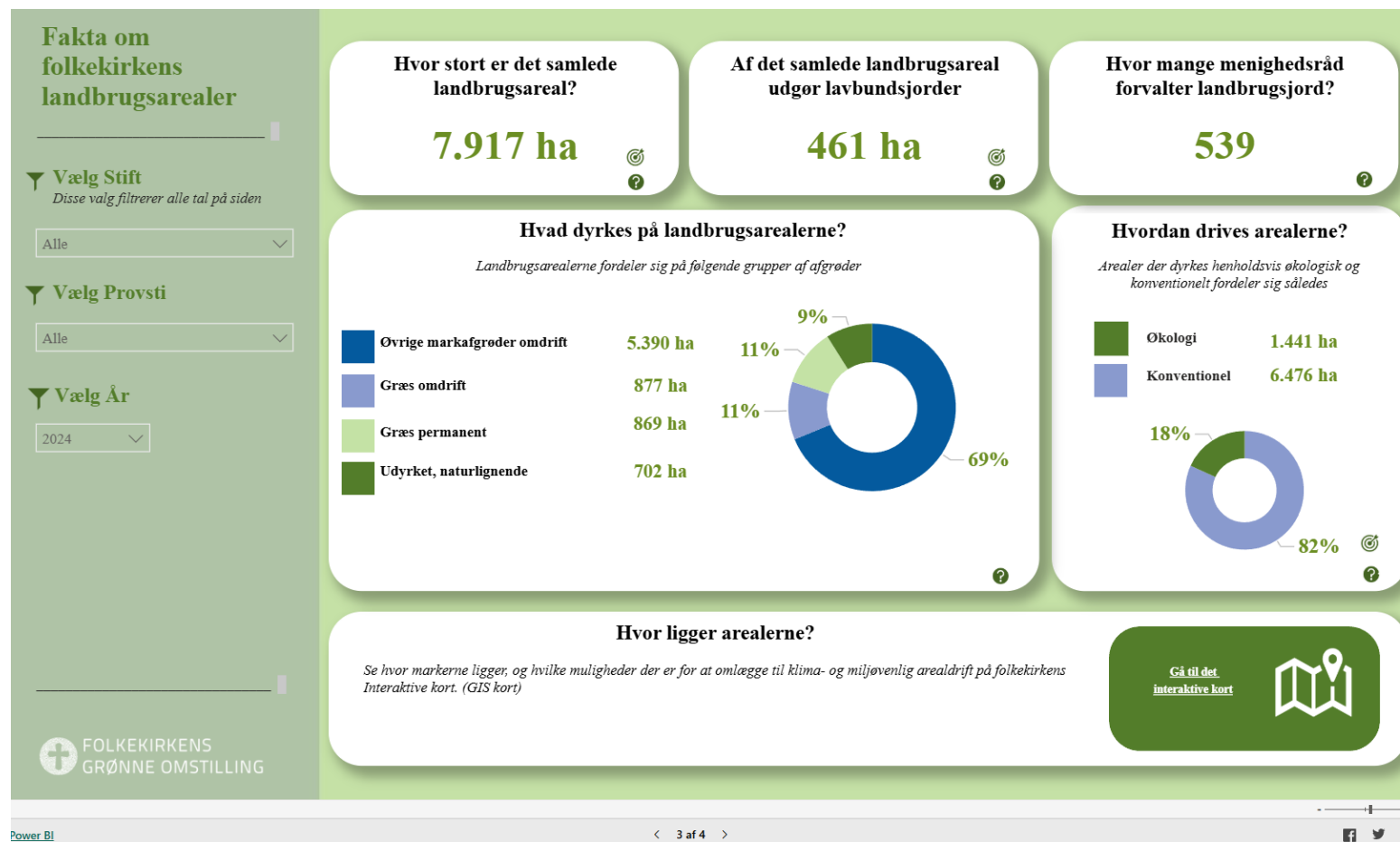
Signaturforklaring	
	Kirkebyggelinjer
	Kirkebyggelinjer
	Kirker
	Skovrejsning uønsket
	Beskyttede områder nær vandboring (BNBO)
	Arealfredning
	Kirkefredning
	Statsfredning
	Videnskabeligt Reservat
	Kirkelandskaber
	Skov
	Folkekirkens jord - Marker

Nyt værktøj – Folkekirken's landbrugsarealer

Få et samlet overblik over landbrugsarealerne i jeres provsti år til år. F.eks.:

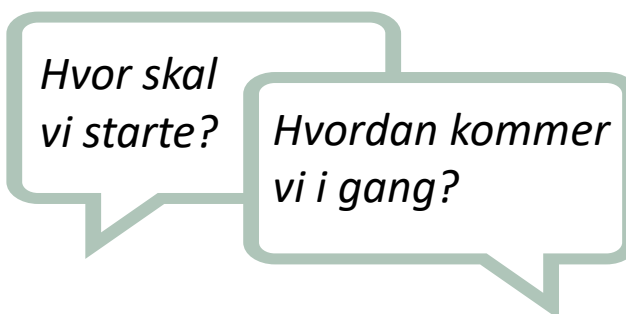
- Samlet landbrugsareal
- Lavbundsjorder
- Hvilke menighedsråd forvalter jord
- Økologisk/konventionel drift

FOLKEKIRKEN
GRØNNE OMSTILLING

Inspirationskatalog over grønne tiltag

- Menighedsråd
 - En masse konkret inspiration til hvor og hvordan I kan arbejde med grøn omstilling

INSPIRATIONSKATALOG OVER GRØNNE TILTAG

Inspireret af Favrskov Provsti, Bogense Provsti og Bispebjerg-Brønshøj Provsti samt netværket Grøn Kirkes tjekliste til kirken og kirkegården.

FRA GRØN OMSTILLING TIL GRØN INDSTILLING

Den grønne omstilling er kommet for at blive. Menighedsråd og provstivalg landet over er godt i gang med at implementere grønne tiltag og dermed forankre den grønne omstilling. Inspirationskataloget over grønne tiltag er som navnet lyder til inspiration. Inspiration til hvilke tiltag, menighedsrådene kan arbejde med.

Ikke to menighedsråd i Danmark er ens og alle har forskellige muligheder og forudsætninger for at arbejde med den grønne omstilling. Det betyder, at langt fra alle tiltag i Inspirationskataloget er relevante for netop jeres menighedsråd. Nogle tiltag kræver en større økonomisk investering at gennemføre eller meget planlægning, mens andre tiltag er nogle, som blot kræver en ændring i indgroede vaner. I Inspirationskataloget er der desuden plads til at skrive egne forslag på, som er relevante for netop jeres kirke.

Det vigtigste er, at menighedsrådet forholder sig til hvad de lokalt kan gøre for at fremme den grønne omstilling ved at udvælge realistiske og meningsfulde tiltag, som de ønsker at arbejde med. Det betyder f.eks., at hvis menighedsrådet ikke har kirkegård til kirken, springer man denne kategori over.

Inspirationskataloget er inddelt i 7 kategorier:

1. Bygningernes energi-, vand- og varmeforbrug
2. Transport - brændstof
3. Kirkegård
 - 3.1. Indkøb til kirkegård
4. Indkøb
 - 4.1. Vedligehold, renovering, anlæg og byggeprojekter
5. Affald
6. Kirkens jorder
7. Inspiration og samskabelse

SÅDAN UDFYLDES INSPIRATIONSKATALOGET

Menighedsrådet gennemgår/forholder sig til klimaforslagene. Der svares på spørgsmålene:

- Har gjort eller er allerede i gang med. Hvis ja så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis nej, så gå videre til III
- Kunne forslaget være aktuelt for jer? Ja/nej. Hvis nej, så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis ja, så gå videre til IV
- Hvor kunne forslaget være aktuelt for jer? (Kirke, sognehus, jordstykke mv.)
- Er dette forlag noget, som I umiddelbart kan gå i gang med (SKRIV A), må I vente med? (SKRIV B) eller er foreløbigt urealistisk (SKRIV C)

FRA INSPIRATIONSKATALOG TIL HANDLEPLAN

Udvælg de tiltag fra Inspirationskataloget, som menighedsrådet ønsker at fokusere på og skriv dem ned i et dokument. Dette er jeres handleplan, hvor det tydeligt fremgår for hvilke tiltag, I har valgt at arbejde med. Det kan være både nuværende såvel som kommende – hvordan menighedsrådet ønsker at arbejde med grøn omstilling.

FOLK
GRØN

Inspirationskatalog over grønne tiltag

- Provstiudvalg
 - Strategisk understøttelse den grønne omstilling i hele provstiet

Hvor skal vi starte?

Hvordan kommer vi i gang?

INSPIRATIONSKATALOG OVER GRØNNE TILTAG

Inspireret af Favrskov Provsti, Børgense Provsti og Bispebjerg-Brønshøj Provsti samt netværket Grøn Kirkes tjekliste til kirken og kirkegården.

FRA GRØN OMSTILLING TIL GRØN INDSTILLING

Den grønne omstilling er kommet for at blive. Menighedsråd og provstiudvalg landet over er godt i gang med at implementere grønne tiltag og dermed forankre den grønne omstilling. Inspirationskataloget over grønne tiltag er som navnet lyder til inspiration. Inspiration til hvilke tiltag, menighedsrådene kan arbejde med.

Ikke to menighedsråd i Danmark er ens og alle har forskellige muligheder og forudsætninger for at arbejde med den grønne omstilling. Det betyder, at langt fra alle tiltag i inspirationskataloget er relevante for netop jeres menighedsråd. Nogle tiltag kræver en større økonomisk investering at gennemføre eller meget planlægning, mens andre tiltag er nogle, som blot kræver en ændring i indgroede vaner. I inspirationskataloget er der desuden plads til at skrive egne forslag på, som er relevante for netop jeres kirke.

Det vigtigste er, at menighedsrådet forholder sig til hvad de lokalt kan gøre for at fremme den grønne omstilling ved at udvælge realistiske og meningsfulde tiltag, som de ønsker at arbejde med. Det betyder f.eks., at hvis menighedsrådet ikke har kirkegård til kirken, springer man denne kategori over.

Inspirationskataloget er inddelt i 7 kategorier:

1. Bygningernes energi-, vand- og varmekonsum
2. Transport - brændstof
3. Kirkegård
 - 3.1. Indkøb til kirkegård
4. Indkøb
 - 4.1. Vedligehold, renovering, anlæg og byggeprojekter
5. Affald
6. Kirkens jorder
7. Inspiration og samskabelse

SÅDAN UDFYLDES INSPIRATIONSKATALOGET

Menighedsrådet gennemgår/forholder sig til klimaforslagene. Der svares på spørgsmålene:

- Har gjort eller er allerede i gang med. Hvis ja så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis nej, så gå videre til III
- Kunne forslaget være aktuelt for jer? Ja/nej. Hvis nej, så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis ja, så gå videre til IV
- Hvor kunne forslaget være aktuelt for jer? (Kirke, sognehus, jordstykke mv.)
- Er dette forslag noget, som I umiddelbart kan gå i gang med (SKRIV A), må I vente med? (SKRIV B) eller er foreløbigt urealistisk (SKRIV C)

FRA INSPIRATIONSKATALOG TIL HANDLEPLAN

Udvælg de tiltag fra inspirationskataloget, som menighedsrådet ønsker at fokusere på og skriv dem ned i et dokument. Dette er jeres handleplan. Udvælg de tiltag, som I kan gøre selv eller i samarbejde med andre. Udvælg de tiltag, som I kan gøre i samarbejde med andre. Udvælg de tiltag, som I kan gøre i samarbejde med andre.

Provstiudvalgets indsats for klima og biodiversitet

Dette skema er inspiration til provstiudvalg der ønsker at arbejde med – og strategisk understøtte den grønne omstilling i hele provstiet. Venligst inspireret af Favrskov, Børgense, Bispebjerg-Brønshøj Provstier m.fl. På www.folketkirkensgrønneomstilling.dk findes også et tilsvarende skema til menighedsråd, med konkrete råd og inspiration til lokal grøn omstilling.

SÅDAN UDFYLDES INSPIRATIONSKATALOGET

Provstiudvalget gennemgår/forholder sig til klimaforslagene. Der svares på spørgsmålene:

- I. Har gjort eller er allerede i gang med. Hvis ja så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis nej, så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis ja, så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis ja, så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis ja, så gå videre til næste nr. i rækken.
- II. Kunne forslaget være aktuelt for jer? Ja/nej. Hvis nej, så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis ja, så gå videre til næste nr. i rækken. Hvis ja, så gå videre til næste nr. i rækken.
- III. Hvor kunne forslaget være aktuelt for jer? (Kirke, sognehus, jordstykke mv.)
- IV. Er dette forslag noget, som I umiddelbart kan gå i gang med (SKRIV A), må I vente med? (SKRIV B) eller er foreløbigt urealistisk (SKRIV C)
- V. Beskriv hvem der skal gøre hvad hvornår for at igangsætte forslaget

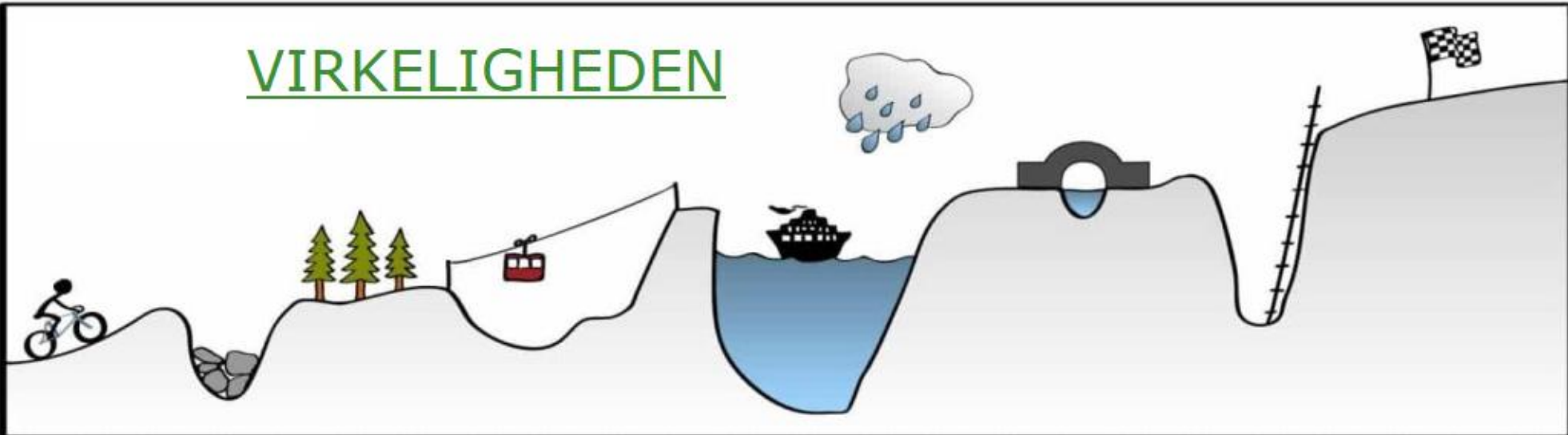
Nr.	Tiltag	Provstiudvalget gennemgår/forholder sig til klimaforslagene. Der svares på spørgsmålene:				V.
		I. Har gjort eller allerede i gang (evt. overvej et genbesøg)	II. Kunne forslaget være aktuelt for jer? - Ja/nej	III. Hvor kunne forslaget være aktuelt for jer? (Kirke, sognehus, jordstykke mv.)	IV. Er dette forslag noget, som I umiddelbart kan gå i gang med? SKRIV A, må I vente med? SKRIV B, eller foreløbigt urealistisk? SKRIV C	
1.	Organisering	Nedsættelse af et grønt udvalg under provstiudvalget, som arbejder strategisk og understøttende med grøn omstilling				
2.	Understøttelse/etablere erta-grupper indenfor grøn omstilling (f.eks. mellem kirkegårdsledere/gravere eller kirkeværger)					
3.	Oprettelse af en grøn pulje menighedsrådene kan søge til klima- og miljøtiltag. Her er det vigtigt at prioritere ansøgningerne, eks. størst CO ₂ -reduktion, kortest tilbagebetalingstid, driftsøkonomi, anskaffelse etc.					
4.	Udpegning af person, fx frivillig, lønnet eller provstisekretær, som kan gøre en indsats for provstiudvalgets del af klimaforslagene					

Grøn omstilling i teori og praksis

PLANEN

VIRKELIGHEDEN

Tak!

FOLKEKIRKENS
GRØNNE OMSTILLING